

I seminar "Eesti 2020" vahefiniš: mis töötab, mis ei tööta?

15. oktoobri teemagruppide aruteludes kõlanud mõtted

I Haritud rahvas ja sidus ühiskond

Indikaatoritest:

- Suhtelise vaesuse indikaatori mõjutamine on keeruline (majanduslanguse ajal paraneb, kasvu ajal suureneb), pigem kasutada absoluutse vaesuse näitajat
- Elukestva õppe näitaja vajab analüüsiks täiendavaid näitajaid juurde (4 nädalat on liiga lühike ajaperiood, olulisem on et mingi pikema aja vältel oleks igaühel vähemalt üks korralik koolitus, ka pole selge kes on osalejad, kas mingid madalamate oskustega grupid jäävad täiesti kõrvale).
- Noorte töötuse näitaja metoodiline probleem (arvestatakse hulka osa õppureid)
- Kas vähendada eri- ja kutsealase hariduseta või pigem kvalifikatsioonita täiskasvanute osakaalu

Meetmed ja ideed mida edasi arendada:

- Töötava inimese koolitamine, rõhk ennetavate meetmete arendamisel (kes tegeleks sektoritevaheliselt horisontaalse koolitamisega, töötamisega samal ajal, mis on võimalik Töötukassa roll)
- Alustada valdkondadest, kus töökohad kaovad ja tööjõuvajaduse prognoosi ja valdkonna ekspertide tõlgenduse põhjal kiirelt arenevaid kasvusektoreid toetada (IKT, energeetika, tootmine, tervishoid-hooldajad)
- Töövõimereformiga edasiliikumine, eeldatavalt saab peagi paika täpselt sihtrühm ja osapoolte kohustused. Tööandjad igal juhul vajavad tööjõudu.
- Sooline lõhe ja vanemahüvitise skeemi edasiarendamine – rohkem paindlikkust, kas meeste osaluse suurendamine, naised kiiremini tööturule tagasi (pikemalt saaks olla madalama rahaga, vanemahüvitise hüve ümberjagamine)
- Demograafilised arengud – sündimuse toetamine ja haridussüsteemi mõjud sellele, väljarände puhul oluline tagasirände soodustamine
- Rahvastiku vananemine ja pensionisüsteemi jätkusuutlikkus (sama tervisekindlustus), eakate hooldamise sisu muutumine ajas, meetmed pikemaks aktiivsuseks/töötamiseks.
- Laiem maksusüsteem ja tööturukäitumine – madalapalgaliste ja kõrge kvalifikatsiooniga tööhõive eripärad, osaajaga töötamise soodustamine (oluline töövõime reformiks), ravikindlustusele samad õigused vs süsteemi jätkusuutlikkus.
- Töötamine ja õppimine vajavad kooskõpsust, ei tohiks vastandada (kvalifikatsiooni omandamine prioriteet, kutsehariduses õppe ja töö sidumine, võtmeküsimus on õpitud oskuste reaalne kasutamine, „liiga kaua“ õppimine)
- Tehnoloogiakasutuse oskuste parem kasutamine, kõigile (sh baas-digitaalne kirjaoskus). Pädevuste algtaseme mõõtmine vajalik.

II Konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond

Põhilised väljakutsed on jäänud samaks:

- Kvalifitseeritud inimkapitali kättesaadavus (teadlaste ja inseneride hulk/ IKT sektori vajadused).
- Õigus- ja maksukeskkonna parandamine (maksejõuetusmenetluste kiirendamine/rahuldatud nõuete osakaalu tõstmine/ettevõtjasõbraliku õiguskeskkonna süsteemsem arendamine/maksuaugu probleem/sotsiaalmaksu lagi).
- Kapitali kättesaadavus (Eesti omamaise kapitalituru arendamine/regulatiivsed muudatused/ligipääs väliskapitalile/investeeringute kaasamise oskus).
- Välisinvesteeringute kaasamine (Eesti erisused, mis võivad takistada nt. tööjõumaksude koormus ettevõtjal/Eesti kuvand rahvusvahelistes *rankingutes*)
- Teadus- ja arendustegevus majanduse ja ühiskonna hüvanguks (ettevõtjate ja TA asutuste koostöö/patendisüsteem).
- IKT kui toetav sektor (x-tee järgmine põlvkond/ real *time economy* / lairiba / Eesti rahvusvahelised optika ühendused / andmekeskused/ klastrite arendamine).
- Transpordiühendused (lennuühenduste konkurentsivõime).

III Energia ja ressursitõhusus

- Eesti2020 raames on vaja seada ressursitõhususe eesmärk. Sealjuures arutada ja otsustada, millist indikaatorit kasutada.
- Lisaks eesmärgi seadmisele tuleb paika panna ka eesmärgi saavutamise rakendusmehhanism – ehk kuidas eesmärgi täitmiseni jõuda.
- Ka olemasolevad Eeti2020 eesmärgid ja sihttasemed vajavad üle vaatamist.
- Energia varustuskindluse ja energiatõhususe peamised meetmed ja tegevused saavad paika energiamajanduse arengukavas aastani 2030 (ENMAK valmib 2014. aasta lõpuks).

Väljapakutud ideid energia- ja ressursitõhususe parandamiseks:

- Vajadus kaardistada riigi ressursitõhususe potentsiaal ja seada eesmärgid (riigi ressursipoliitika)
- Kaardistada potentsiaal rohemajanduse alal
- Suur potentsiaal on hoonete ehituses ja renoveerimisel (lisaks energiatõhususele arvestada ka ressursitõhusust ja ringmajanduse põhimõtteid)
- Hoonete energia- ja ressursitõhususel on oluline riigi eeskuju (RKAS)
- Hoonete energiasääst toob uued suunad soojamajanduses (kaugküttevõrgud)
- Energiasäästu saavutamine läbi energiateenuse ettevõtete (ESCO)
- Väärtusahela arvestamine (materjalikasutus, ringmajanduse põhimõtted)
- IKT võimaluste parem ärakasutamine energia- ja ressursitõhususes
- Targa võrgu arendamine
- Ajas muutuv võrgutariif, mis motiveeriks energiasäästu